ئەکتەری کورد بۆ بێ هەڵوێستە؟
حەیدەر عەبدولرەحمان …

بەگشتی ئەکتەری کورد بۆ بژاردەی بەشداری کردن یا نەکردن لەکارە شانۆیی و درامی و سینەمایییەکاندا هەمیشە کەسێکی بێ هەڵوبَستە و ئامادەیە بەچاو بەستراوی گرێ بەست لەگەڵ بەرهەم هێنەرو دەرهێنەرەکاندا مۆر بکات، بۆ ئەوەی باکی بەهەر ئەنجامێك هەبێت کە لەئاکامی ئەو گرێ بەستەدا روو بەرووی دەبێتەوە.

ئەو دیاردەیە تەنیا ئەو ئەکتەرە لاوانەی نەگرتەوە کە بەپەرۆشی کارکردنن و بەدوای دەرفەتدا دەگەڕێن بۆ دەرکەوتن، بەڵکو زۆر لەو ئەکتەرە ناسراوانەش دەگرێتەوە کە خاوەن ئەزموونی هونەرین و پێگەی دیارو بەرچاوی خۆیانیان هەیە لەبواری کار کردندا.

ئەو دیاردەی ئامادەباشی ئەکتەران بۆ بەشداری بوون وەك کاری کرێکارانی لە هاتووە لەمەیدانی کرێکاراندا، ئەگەرنا ناکرێت ئەکتەرێکی خاوەن ئەزموون بێ بینینی دەق و سیناریۆ گرێ بەست لەگەڵ دەرهێنەرێك مۆر کات، چەند ئەلقەیەکی سەرەتایی بخاتە بەردەم ئەکتەر، دواتر بۆ ئەلقەکانی تر بەدەست نووسی رۆژانە نواندن بکات، نە شتێ لە ئامانج و فەلسەفەی نمایش تێ بگا، نە ئاگای لە رووداوو کاراکتەرەکانی تر بێت .

ئەگەر ئەکتەر حیساب بۆ رابووردووی خۆی بکات و هونەرەکەی خۆی خۆش بوێت، ناکرێ ئاوا بەئاسانی هونەرەکەی خۆی وەك کالایەکی بازاڕی بکڕدرێ و بفرۆشرێ، هیچ پرسیارێکیشی نەبێ!

ئەکتەر نەك هەر گوناهەکی هونەری گەورەیە بەبێ بینینی دەق و سیناریۆ بە چاو بەستراوی بەشداری لە بەرهەمێکدا بکات، بەڵکو پێویستە حیساب بۆ ئاست و توانستی دەرهێنەریش بکات و لەوە دڵنیا بێت ئەو دەرهێنەرە تا چەند دەسەڵاتی ئەوەی هەیە شکۆی هونەریی ئەو ئەکتەرەو هونەرەکەی بپارێزێ، تا چەند ئەو کاراکتەرەی بۆی دیاری کراوە کاراکتەرێکی ئەکتیفەو دەرفەتی بۆ دەڕەخسێنێ سەرکەوتن بە دەست بێنێ؟

هەندێ جار ئەکتەری ناسراو، خاوەنی هونەریی باڵاو ئەزموونی دەوڵەمەند بەتەنها بەشداربوونی دەبێتە سەرمایە بۆ دەرهێنەرو زۆر جاران پێوەرو هاوکێشەکانی بەرهەم بەهەی بەشدار بوونی ئەو ئەکتەرە دەگۆڕێت لەرووی بازاڕو راکێشانی بینەرو تیشکی میدیایی.

بەڵێ ئەکتەر مافی خۆیەتی وەك عوملەیەکی گران بەها مەرجی خۆی هەبێت بۆ بەشداری کردن لەهەر بەرهەمێکدا، بەر لە هەموو شتێ چوار

خاڵی گرنگ لە بەرچاو بگرە :

1.ئاستی دەق و سیناریۆ.

2.ئەزموون و توانستی دەرهێنەرو ستافەکەی .

3.کاراکتەرو ناوەڕۆکی کاراکتەر 4.مافی دارایی ئەکتەر .

دوای دابین بوونی هەموو ئەو خاڵانەو بڕوا هێنانی ئەکتەر پێیان، ئینجا قۆناغی گرێ بەست ئەنجام دەدرێت، نەك لەخاڵی سفرەوە گرێ بەست واژوو بکرێت و مەرجەکانی تر بۆ پەراوێز بکرێن و ئامانج تەنیا پارە بێت.

دواتر لە ناوەڕاستی ئەنجام دانی بەرهەمەکە÷ ئینجا ئەکتەر بکەوێتە بارێکی سەرلێ شێوان و پەشیمان بوونەوەو دەست لەکار هەڵگرتن و راکردن..

کارەکە بگاتە ئەو ئاستەی دەرهێنەر بکەوێتە پەلە قاژەیەك نەزانێت چۆن بۆشایی راکردنی ئەکتەرەکان پڕ کاتەوە و چ وەڵامێکی بەرهەم هێنەرو سپۆنسەرەکانی بداتەوە، ناچاری ئەوە بێت چارەسەری درامی کۆتایی بەرهەم لە بۆشایی دەست هەڵگرتنی ئەو ئەکتەرانەدا بۆ حیکایەت و نووسین ، بۆ بینەر بگۆڕێتەوە نەك بۆ وێنەو دراما.

ئەم شکستە هەر تەنها شکستێك نییە بۆ دەرهێنەر، بەڵکو چەندین شکستی دیکە لەگەڵ خۆیدا دێنێ:

1.شکستێکە بۆ دەرهێنەر، دوای دۆڕاندنی ئەو متمانەیەی پێی درابوو لەلایەن بینەرەوە.

2.شکستێکی دارایی و مەعنەوی و میدیاییە بۆ ئەو دەزگا بەرهەم هێنەرەی متمانەی بەدەرهێنەردا.

3.شکستێکە بۆ ئەو ئەکتەرە باش و خراپانەی بەشداریان لە بەرهەمەکەدا کرد بە تێکڕایی 4.شکستێکی گەورەیە بۆ بینەر کە زۆر بە حەسرەتەوە تەماشای زنجیرەکە دەکاو لەئەنجامدا روخانێکی هەرەمی بەرهەمەکە بەچاوی خۆیەوە دەبینێت.

5. شکستێکە بۆ درامای کوردی و گەڕانەوەیە بۆ سەرەتا بۆ ئومێدەکانی.

بێگومان هەموو ئەو شکستانە هۆکاری خۆیان هەیە :

1.دەرهێنەرێکی بێ ئەزموون کە دەسەڵاتیەکی سنوور داری هەیە و ناتوانێت لە کون فە یەکونێك ئەو بارە قورسە بگرێتە ئەستۆ، بە شێوەیەکی رەمەکی بێ نەخشەو پلان .

2.پەلە پروزێ لەکار کردن لەپێناو قۆرخ کردنی دەرفەتی بەرهەم هێنان و دەسکەوتی ماددی

3.نەبوونی دەق و سیناریۆ (دەرهێنەرێك لەلایەك سەرپەرشتی دەرهێنان بکات و لەلایەکی دیکە بە پەلە پروزی رۆژانە دەست نووسی سەرپێیی بنووسێ)

4. نەبوونی میکانیزمێکی پوخت بۆ کار کردنی رۆژانە.

5.بەجێ هێشتنی ژمارەیەك لە ئەكتەرە بەشداربووەكان و پێك كەوتنی وەنەگرتن و مۆنتاژ.
ئەكتەر كە دەچێتە ناو ئەو هەموو كێشانەو دەبێتە پارچەيك لێيان، دەبێ بزانین هۆكار چییە بۆ چاو بەستراوەییە ئامادەیی خۆی نیشان دەدا بۆ بەشداری بوون ؟
1.بە بازاڕی بەرهەمی هونەریی و درامی و دەست بە تاڵی درێژ خایەن .
2. هەلومەرجی سەختی ئابووریی و نەداری هونەرمەندان.
3.پەرۆشی هونەرمەندە كۆنەكان بۆ گەڕانەوە بۆ باوەشی دراماو ئیسپات وجود.
4.ئارەزووی زۆری ئەكتەرە لاوەكان بۆ كاركردن لە ئەنجامی قەیرانی دراما.
5.نا هوشیاریی هەندێك لەوان و بەنرخ نەزانینی ئەنجامەكان.

ئەنجام :
وا چاكترە ئەكتەرانی ئێمە هەمیشە سوود لە ئەزموونە شكست خواردوەكانیاندا فێری رێزلێنان لەهونەرەكەیان بن، ئەوە بزانن كە هەر تەنها دەركەوتن بەس نییە بۆ ئەكتەر، بە تایبەت بۆ هەندێ لەوان كە مێژووی پڕ لە سەروەرییان ، ناكرێت بەنرخێكی هەرزان بەهەدەر بدەن، ئەو خۆشەویستییەی لەدڵی هەوادارانی خۆیان كە بەنرخترین سەرمایەی ئەوانە بەخۆڕایی دروستیان نەكردووە تا بەو هەرزانییە بەهەدەری بدەن.
دووهەمیان : وا پێویست دەكات بۆ قەرەبوو كردنەوەو راست كردنەوەی ئەو شكستانە لە ئەزموونی هونەری دا بەكاری جوان و پڕ لە داهێنان پڕ كەنەوە، بە هاوسەنگ راگرتنی بەلانسی هونەرییان .
هیچ كارێكی هونەریش كۆتایی نییە، بەڵام هەر یەك لەوان ئەزموونەكە پێویستە ئەكتەر بە بونیاتی ئایندەی هونەریی خۆی و پاراستنی متمانەی هەوادارەكانی بە ئاگاییەوە هەنگاوی بۆ بهاوێژێ.